

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΠΕΤΣΙΕΡΗ

Τακτικού καθηγητού τῆς Παιδαγωγικῆς

Διευθυντοῦ τοῦ Ἐργαστηρίου Πειραματικῆς Παιδαγωγικῆς

Η ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΘΕΑΜΑ¹

Ἡ ἔρευνα τῆς ψυχικῆς μας ζωῆς κατὰ τὴν τελευταίαν 40ετίαν μὲ ἐπιμονὴν ἐξετάζει τὸ θέμα τῆς ψυχικῆς υἰείας τοῦ προσώπου.

Δὲν ἐρευνᾷ ἀπλῶς τὰς ψυχοπαθείας, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν θέμα μιᾶς ὁλοκλήρου εἰδικῆς ἐπιστήμης, τῆς Ψυχιατρικῆς, ἀλλὰ κυρίως μελετᾷ τοὺς ὅρους, τὰς ἐπιδράσεις καὶ τοὺς τρόπους ζωῆς, οἱ ὁποῖοι ἐξασφαλίζουν ψυχικὴν εὐρωστίαν. Πρὸς τοῦτο μελετᾶται ἡ πορεία ζωῆς τοῦ νέου ἀτόμου.

Αἱ ἔμφυτοι προδιαθέσεις ἐκάστου νέου ἀνθρώπου ἔχουν ἐν περιθώριον ἐντὸς τοῦ ὁποίου δύνανται νὰ ἐξελιχθῶν, ἐν συναρτήσει καὶ πρὸς ἐπικτητοὺς παράγοντας. Δηλαδὴ δύνανται νὰ ἐμφανίσουν ὑψηλοτέραν ἢ χαμηλοτέραν ἀριότητα ψυχομοῦ, ἀναλόγως τῶν ἐπιδράσεων πού θὰ δεχθῶν.

Αἱ ἐπιδράσεις αὗται μελετῶνται ἐκ πλειόνων συγχρόνων ἀπόψεων. Οἱ μεταπλασμοὶ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ἔπειτα ἀπὸ τὰς ἀλλαγὰς τρόπων ἐργασίας τὰς προκληθεῖσας ὑπὸ τῆς τεχνικῆς, αἱ νέαι μορφαὶ οἰκισμοῦ, πού ἀνέκυψαν ἐκ τῆς κολοσσιαίας διογκώσεως τοῦ πληθυσμοῦ τῶν μεγαλουπόλεων, καθὼς καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῶν μέσων ἐπικοινωνίας τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς διαδόσεως τῶν ἰδεῶν των, γεννοῦν προσδιορισμοὺς ἀποφασιστικοὺς τόσον διὰ τὴν σημερινὴν γενεάν, ὅσον καὶ διὰ τὰς ἔπειτα.

Παράγοντες ἐπιγενεῖς διαμορφώσεως τῆς προσωπικότητος τοῦ νέου ἀνθρώπου δὲν εἶναι πλέον μόνον ἡ οἰκογένεια, τὸ σχολεῖον καὶ ἡ ἐκκλησία. Ὑπάρχει μία μακρὰ σειρὰ καὶ ἄλλων παραγόντων, οἵτινες δροῦν ἐμμέσως καὶ συχνὰ διαφανῶς. Εἰς αὐτοὺς ἀνήκει καὶ τὸ θέαμα τὸ χρησιμοποιοῦν τὰ σύγχρονα ὀπτικοακουστικὰ μέσα, ὁ κινηματογράφος.

1. Διάλεξις γενομένη τὴν 27^{ην} Φεβρουαρίου 1966 ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς ἐβδομάδος «Θέαμα καὶ Νεότης» τῆς ὁργανοθεσίας ὑπὸ τοῦ ὁμωνύμου Συλλόγου.





Ὁ Κινηματογράφος, συνδυάζων τὴν ψυχαγωγίαν μὲ τὴν μετάδοσιν ἰδεῶν, ἔρχεται πρῶτος εἰς δύναμιν ἐπιδράσεως καὶ εἰς ἔκτασιν διαδόσεως μεταξὺ τῶν ἐμμέσων παραγόντων ἀγωγῆς, ἀφοῦ φθάνει μέχοι καὶ τῶν ἀπωτέρων οἰκισμῶν πάσης χώρας. Ἡ ἔλξις τοῦ ἐπὶ τῆς νεότητος ἀποτελεῖ καθολικὸν φαινόμενον τοῦ καιροῦ μας, πρὸς τοῦτο δὲ συμβάλλουν πλείονα στοιχεῖα.

Κατὰ πρῶτον ὁ νέος ἐμφανίζει μίαν τάσιν *φυγῆς* πρὸς τὸ φανταστικῶς πλουσιώτερον, τὸ ὁποῖον ἀδιαλείπτως ἀναζητεῖ. Εἰς τοῦτο ἐξωθεῖται ἀπὸ μίαν ἀνάγκην *ἀναπληρώσεως* δι' ὅσα τὸν στερεῖ ἡ ζωὴ τῆς μεγαλουπόλεως.

Ἡ σύγχρονος ἀστικοποίησις ἔχει κατὶ τὸ τυποποιημένον, τὸ μηχανικὸν καὶ τὸ μονότονον. Ὁ νέος αἰσθάνεται νὰ τοῦ ἀπορροφᾷ τὸ μέγιστον τοῦ χρόνου του, χωρὶς νὰ τοῦ παρέχῃ νέα βιώματα. Ἡ ἐπαφή του μὲ τὴν φύσιν εἶναι δύσκολος πλέον καὶ δαπανηρά. Ἡ ἐπικοινωνία του πρὸς ἄλλα πρόσωπα, μὲ τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύνατο νὰ ἀνταλλάξῃ ἰδέας ἢ θὰ μπορούσε νὰ εὕρῃ παραδείγματα βίου, εἶναι περιορισμένη καὶ προσδιορίζεται ἀπὸ τὸ τυχαῖον. Ὁ χώρος ζωῆς ἐκάστου εἶναι ὀλίγος, ἡ δὲ μετακίνησις ταλαιπωρική.

Δι' ὅλα αὐτὰ ἀναζητεῖ διεξόδους ὁ νέος εἰς τὸ προστιώτερον δι' αὐτὸν θέαμα, τὸν κινηματογράφον.

Ἐκεῖ δύναται νὰ ἴδῃ ἔκτακτα συμβάντα ἀσυνήθους ἐκτάσεως εἰς δύναμιν καὶ εἰς χώρον, εἴτε πραγματικὰ μὲ τὰ journals, ὅπου βλέπει τὰς πτήσεις τῶν κοσμοναυτῶν καὶ τὰ νέα τῆς διεθνοῦς ἐπικαιρότητος, εἴτε μὲ τὰ θέματα ζωῆς καὶ πράξεως πού τοῦ ὑπαγορεύει ὁ σεναριογράφος.

Ἰδίᾳ οἱ νέοι οἱ ἔχοντες δυσχερὲς οἰκογενειακὸν περιβάλλον εὐρίσκουν καταφύγιον ἐκεῖ εἰς τὰς ὥρας τῆς σχολῆς των. Ἐπειτα ἔρχονται οἱ ἐργαζόμενοι νέοι, οἱ ὁποῖοι διψοῦν διὰ νὰ ξεπεράσουν τὴν ρουτίναν τῆς τυποποιημένης ἐργασίας, οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ μάθουν κατὶ ἄλλο, ὅ,τιδήποτε, ὅ,τι προσφέρεται γύρω τους. Αὐτοὶ προσελκύνονται περισσότερο ἀπὸ τοὺς φοιτῶντας εἰς σχολεῖα ἐφήβους. Ἐχουν ἄλλωστε μεγαλυτέρας δυνατότητας, ἀφοῦ ἔχουν τακτικὸν προσωπικὸν εἰσόδημα.

Οἱ νέοι ἐλκύονται ἀκόμη ἀπὸ τὴν διαφήμισιν, πού ἐκτεταμένη καλύπτει κτίρια καὶ μάνδρας, ὥς καὶ τὰς κολοσσιαίας εἰκόνας, πού ἀναρτοῦν εἰς τὰς εἰσόδους τῶν ἐν μέσῳ φωτοπλημμύρας αἱ ἐπιχειρήσεις, τονίζουσιν, ὅτι ἡ παιζομένη ταινία ἀποτελεῖ τὸ μεγαλύτερον γεγονός τῆς ἐβδομάδος.

Ὁ κινηματογράφος ἐπεκράτησε τοῦ θεάτρου ὡς μέσον ψυχαγωγίας, διότι ἡ τεχνικὴ του ὑπερβαίνει τοὺς φραγμοὺς τοῦ χώρου καὶ τοῦ χρόνου, τοὺς περιορίζοντας τὸ θέατρον. Ἐπίσης ἔχει εὐκολίαν παραγωγῆς ἀπεριορίστου ἀριθμοῦ ἀντιτύπων τῆς ἀποπερατωθείσης ταινίας διὰ προβολὴν

μέ μηχανικὰ μέσα εἰς πλῆθος αἰθουσῶν, δεδομένα πού δὲν ἔχει τὸ θέατρον.

Λόγῳ τῶν κολοσσιαίων κερδῶν πού ἀφίνει τὸ εἶδος τοῦτο θεάματος διεμορφώθη μία παμμεγίστη βιομηχανία κινηματογράφου. Ὑπολογίζεται ἀπὸ διεθνεῖς στατιστικὰς, ὅτι ἐκάστην ἐβδομάδα ὑπὲρ τὰ 400.000.000 πρόσωπα συγκεντρώνονται πρὸ τῆς ὁθόνης, ὑφιστάμενα ἐπὶ 2ωρον τὴν ἐπίδρασιν τῶν προβαλλομένων, εἴτε καλὴν εἴτε κακὴν.

Ἡ ἀτμόσφαιρα τὴν ὁποίαν δημιουργεῖ ὁ κινηματογράφος, μὲ τὸ κολοσσιαῖον τῆς αἰθούσης, μὲ τὴν σιωπηλὴν παρακολούθησιν, μὲ τὸ ἡμίφως, μὲ τὴν ζωηρότητα τῶν ἐναλλαγῶν, ἀσκεῖ πραγματικὴν ὑποβολὴν ἐπὶ τῶν θεατῶν.

Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι εἶναι οἱ βαθύτερον ὑποβαλλόμενοι. Αὐτοὶ βλέπουν εἰς τοὺς stars ἢ εἰς τὰς stars τῆς ταινίας ἕνα πρότυπον. Τοὺς γεννᾶται μία ὑποσυνείδητος τάσις ταυτισμοῦ πρὸς αὐτούς. Παίξουν καὶ αὐτοὶ μαζὶ τῶν. Τοῦτο ἀποτυπώνεται σαφῶς εἰς ἀθορύβως γενομένας κινηματογραφικὰς λήψεις τῶν θεατῶν κινηματογραφικῶν αἰθουσῶν. Ἐκεῖθεν μελετῶνται ὅλαι αἱ ἀντιδράσεις τῶν κατὰ τὴν παρακολούθησιν τῆς προβολῆς, ἀναλόγως τοῦ εἶδους τῶν films, ἀναλόγως τῆς ἡλικίας τῶν θεατῶν. Καταγράφεται ἀκόμη καὶ ἡ σιωπὴ τῶν καὶ αἱ ἀναφωνήσεις τῶν δι' ὅσα προβάλλονται.

Ὅσα βλέπουν οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι ἐπὶ τῆς ὁθόνης προκαλοῦν μίαν χάριν εἰς τὸ ὑποσυνείδητόν τῶν τρόπων ἐνεργείας, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὴν παρώθησιν τῆς ἐμφύτου ὁρμῆς πρὸς μίμησιν τείνουν νὰ ἐπαναληφθοῦν, ὅταν οἱ νέοι εὑρεθοῦν ὑπὸ ὁμοίας περιστάσεις πραγματικῆς ζωῆς. Τότε ὁ ἐτοιμος αὐτὸς τρόπος δράσεως ἀνασύρεται συνειρμικῶς. Ἡ συχνότης μιμήσεως αὐξάνει, ὅταν πρόκειται δι' ἀνηλίκους θεατὰς, ἢ διὰ πρόσωπα πού περνοῦν τὴν ζωὴν τῆς μονώσεως τῆς μεγαλουπόλεως, ἢ δὲν ἔχουν καθοδήγησιν εἴτε ἀπὸ τὴν οἰκογένειαν, εἴτε λόγῳ βραχείας σχολικῆς φοιτήσεως κατὰ τὴν κρίσιν περίοδον τῆς ἐφηβείας.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἐμφανίζεται ὁ ἐκ τοῦ κινηματογράφου κίνδυνος διὰ τοὺς νέους, ὅταν βλέπουν ταινίας, πού παρουσιάζουν πρόσωπα μὲ ζωὴν διάφορον πρὸς ὅσα παραδίδονται περὶ τιμῆς, περὶ πίστεως, περὶ ἀξιοπρεπείας, περὶ ἀνθρωπισμοῦ, περὶ οἰκογενειακοῦ θεσμοῦ, περὶ τρόπων κοινωνικῆς ἀμίλλης καὶ ἀνόδου. Ὅταν βλέπουν νὰ γίνεται ἥρωοποίησις τῶν ἐγκληματικῶν τύπων, ὑπεραπασχόλησις εἰς περιγραφὰς ἐκφυλισμένων ἀτόμων, ὅταν ὡς ἰδεῶδες τῆς σχέσεως πρὸς τὸ ἄλλο φύλον παρουσιάζεται ἡ ὑπερτροφία τοῦ ἐρωτισμοῦ καὶ ἡ ἀδιάκοπος ἀλλαγὴ σχέσεων, ὅταν ἐξαίρεται ἡ πρόωρος γενετήσιος ὥριμασις, ὅποτε ἔχομεν μίαν ἐρεῖπωσιν ψυχικὴν τοῦ νέου καὶ τῆς νέας.

Ἀποτέλεσμα ἐκ τῶν ἐπιδράσεων αὐτῶν δὲν εἶναι μόνον αἱ εἰς τὸν καθημερινὸν τύπον ἀναγραφόμεναι περιπτώσεις νεαρῶν κακοποιῶν, πού ὁμολογοῦν εἰς τὸ δικαστήριον, ὅτι ἔφθασαν ἐκεῖ πού ἔφθασαν ἐξ αἰτίας τοῦ κινη-

ματογράφου. Εἶναι ἄλλα συγκλονιστικώτερα δράματα περὶ τῶν ὁποίων ἔχομεν ἐνημέρωσιν ἐξ ἄλλων πηγῶν.

Εἶναι μεγάλος ὁ ἀριθμὸς τῶν νέων, ποὺ ἐκ τοῦ θεάματος ὑπέστησαν ψυχικὴν βλάβην κατὰ τὴν ἀπαρτίωσιν τῆς προσωπικότητός των, μὲ ἰσοβίους συνεπείας. Τὸ συναίσθημά των ἐκ τῆς κατ' ἐπανάληψιν παρακολουθήσεως τῶν ὡς ἄνω θεαμάτων ὑφίσταται ἀμβλυνσιν. Τοὺς γεννᾶται ροπή πρὸς εὐκόλον διάλυσιν τῆς προσωπικῆς των οἰκογενείας καὶ πρὸς διαζύγιον κατὰ μίμησιν τῶν ἀστέρων τοῦ θεάματος. Τοὺς διαμορφώνεται μία ἀξιολογία πανερωτισμοῦ ὑποκαθιστῶσα τὴν ὁρμὴν πρὸς συζυγίαν, πρὸς πατρότητα, πρὸς μητρότητα, μὲ ἀποτέλεσμα ὅχι μόνον τὸ πρόωρον σωματικὸν γῆρας, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ βαρέα ψυχικὰ σύνδρομα τὰ χαρακτηρίζοντα τὴν ψυχικὴν των παρακμήν.

Ὅλα αὐτὰ καὶ ἄλλα ἀνάλογα εἶναι ἡ συνέπεια τῆς διὰ τοῦ ταῦτισμοῦ προκαλουμένης διεργασίας εἰς τὴν ψυχὴν τῶν νέων ἐκ τῶν κακῶν ταινιῶν.

*
*
*

Καὶ τώρα ἐρωτᾶται: Πῶς πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθῇ τὸ πρόβλημα τῶν ἐκ τοῦ κινηματογράφου κινδύνων;

Ἡ ἐμπορικότης τοῦ θεάματος αὐτοῦ δὲν καθιστᾷ δυνατὴν τὴν ἀπαγόρευσιν τῆς εἰσαγωγῆς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπιβλαβῶν ταινιῶν. Μάλιστα οἱ ἐπιχειρηματίαι μας τοῦ κινηματογράφου ἀναφέρουν συχνά, ὅτι ὑπογράφουν συμβάσεις μετὰ τῶν παραγωγῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ ποὺ τοὺς δεσμεύουν μαζὶ μὲ τὰς καλὰς ταινίας τῆς ἐκλογῆς των νὰ παίρνουν καὶ ἕνα ἀριθμὸν ταινιῶν, ποὺ θὰ τοὺς ἐπιβάλλῃ ἡ προμηθεύτρια εἰσαγόμενη, ὅχι καλῶν βέβαια, ἀλλὰ ἐκείνων ποὺ δὲν ζητοῦνται.

Ὡς πρὸς τὰς ἑλληνικῆς παραγωγῆς ταινίας, διαπιστώνεται, ὅτι ἡ προσπάθεια τῶν ἐπιχειρήσεων συγκεντρώνεται περισσότερον εἰς τὴν τεχνικὴν τῆς φωτογραφήσεως, τῆς φωνοληψίας, τῆς ἐνδυμασίας καὶ τῶν σκηنيκῶν, τῆς ἡθοποιίας καὶ ὀλιγώτερον εἰς τὴν ποιότητα τοῦ σεναρίου. Ἐνῶ τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἔρχεται πρῶτον εἰς ἀξιολόγησιν.

Βεβαίως ὅπως εἰς ὅλα τὰ κράτη οὕτω καὶ εἰς τὴν πατρίδα μας ὑπάρχουν νομοθετικαὶ διατάξεις « περὶ ἐλέγχου κινηματογραφικῶν ταινιῶν » ὑπὸ ἐδικῶν ἐπιτροπῶν, αἵτινες ἀποφαίνονται περὶ χορηγήσεως ἀδείας ἢ ἀπαγορεύσεως τῆς δημοσίας προβολῆς μιᾶς ταινίας, ἢ ἀφαιρέσεως ὠρισμένων σκηνῶν ἢ διαλόγων αὐτῆς, ἐὰν ὑπάρχουν στοιχεῖα ἐπιβλαβῆ διὰ τὴν νεότητα, ἢ ἐὰν ἡ ταινία στερεῇται καλλιτεχνικῆς ἀξίας παραβλάπτουσα τὴν αἰσθητικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ λαοῦ.

Περιγράφεται ἀκόμη εἰς τὰς διατάξεις αὐτάς, ὅτι πρέπει νὰ ἀπαγορεύονται ἀπολύτως αἱ ταινίαι αἱ προσβάλλουσαι τὴν δημοσίαν αἰδῶν, τὰ χρηστὰ

ῆθη, τὴν ἰδέαν τοῦ δικαίου, αἱ ἔχουσαι σκηνὰς μὲ βαναυσότητος καὶ φρικαλεότητος, αἱ δημιουργοῦσαι πλημμελῆ ἀντίληψιν περὶ θεμιτοῦ καὶ ἀθεμίτου, αἱ ἐξαίρουσαι τὴν ἀντικοινωνικὴν συμπεριφορὰν καὶ τὴν θρασυτητα.

Ὡς ποινὰ προβλέπονται ἡ φυλάκισις ἀπὸ ἐνὸς μηνὸς ἕως ἐνὸς ἔτους, ἡ χρηματικὴ ποινὴ ἀπὸ 1.000-20.000 δραχμῶν, τέλος τὸ κλείσιμον τοῦ κινήματογράφου ἀπὸ 48 ὥρας ἕως πέντε τὸ πολὺ ἡμέρας.

Ὅλοι ὅμως γνωρίζομεν, ὅτι φθάνουν μέχρι τῶν αἰθουσῶν προβολῆς συνεχῶς, ἀκόμη καὶ κατὰ τὰς τελευταίας ἐβδομάδας, ταινίαι ποὺ προκαλοῦν ἐνόχλησιν εἰς τὸ συναίσθημα ὅχι μόνον τῶν νέων, τῶν ἀκόμη ἀστηρίκτων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐνηλίκων, τῶν ὁποίων ἐξεγείρεται ἡ εὐαισθησία.

Ὡς πρὸς τὴν ἐφεύρεσιν τῆς ἀφαιρέσεως ὠρισμένων σκηνῶν ἢ διαλόγων ἐπιβλαβῶν ἀπὸ ταινίας ποὺ εἰς τὸ τέλος ἐπιτρέπονται, ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἕνα ἔργον θεάματος δὲν τὸ ἀπαρτίζει τὸ ἄθροισμα τῶν σκηνῶν ἢ τῶν διαλόγων του, ἀλλὰ κυρίως τὸ βασικὸν νόημα ποὺ ἐκφράζεται δι' αὐτῶν.

Ὅπως ἕνα νόημα κατὰ τὴν ὁμιλίαν εἶναι ἀποτετελεσμένον ἐντὸς μας πρὶν τὸ ἐκφράσωμεν μὲ λέξεις, καὶ συμβαίνει νὰ τὸ κατανοῇ πλήρως ὁ συνομιλητὴς μας ἔστω καὶ ἂν δὲν εὐρῆκαμεν ὅλας τὰς λέξεις ποὺ ἠθέλαμεν καὶ ἀφήκαμεν κενά, τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ ἕνα κινήματογραφικὸν ἔργον. Καὶ ἂν περικοποῦν μερικαὶ σκηναὶ ἢ διάλογοι, τὸ γενικὸν σχῆμα καὶ ἡ θέσις μένουν δλόκληρα μαζὶ μὲ ὅλας των τὰς προεκτάσεις.

Ἀκόμη ἔχομεν νὰ σημειώσωμεν, ὅτι παρ' ὅλας τὰς ἀπαγορευτικὰς διατάξεις παραμένει, ἢ μᾶλλον αὐξάνει τὸ θλιβερὸν θέαμα τῶν εἰκόνων διαφημίσεως εἰς τὰς εἰσόδους τῶν κινήματογράφων, ποὺ ἐκτείνεται εἰς μέγα μέρος τῆς προσόψεως τοῦ κτιρίου καὶ προσδίδει ἕνα χρῶμα εἰς τὰς Ἀθήνας, ποὺ ὑποβιάζει τὸν πολιτισμὸν τῆς.

Παρ' ὅλα τὰ ἀνωτέρω ἰσχύοντα περὶ ἐλέγχου ταινιῶν οὐδέποτε ἐγένετο διὰ τοῦ ἡμερησίου τύπου μνεῖα ἐπιβολῆς οἰασδῆποτε ποινῆς εἰς κινήματογραφικὴν ἐπιχείρησιν!

Ὡς πρὸς τὴν ἡλικίαν εἰσόδου τῶν νέων εἰς κινήματογράφους παίζοντας ταινίας χαρακτηρισθείσας «ἀκαταλλήλους δι' ἀνηλίκους» ὁ σήμερον ἰσχύων νόμος ἔχει ἀπαγόρευσιν διὰ τοὺς μὴ συμπληρώσαντας τὸ 14ον ἔτος καὶ κάτω.

Ἡ ἀνεπάρκεια τῆς ἀπαγορεύσεως φθάνει τὰ ὅρια τῆς συνεργίας εἰς βλάβην ψυχικὴν. Διότι ἀφίνονται νὰ βλέπουν τὰς ἐπιβλαβεῖς ταινίας ἐκεῖνα ἀκριβῶς τὰ παιδιὰ, ποὺ διέρχονται τὴν κρίσιν τῆς ἐφηβείας κατὰ τὸ 15ον καὶ 16ον ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν. Αὐτὰ ἀκριβῶς εἶναι ποὺ κινδυνεύουν περισσότερο, ὅταν δὲν ἔχουν οἰκογενειακὴν βοήθειαν, ὅταν δὲν ἔχουν παραδειγματισμὸν ἄλλοθεν, ἀλλὰ φθάνουν διὰ τοῦ θεάματος εἰς τὸν ὑποσυνείδητον ταυτισμὸν πρὸς τοὺς τύπους τῆς διαφθορᾶς, τῆς βαναυσότητος, τῆς θρασυ-

τητος, τῆς φρικαλεότητος, τῶν ὁποίων τὸ μὲν παθολογικὸν ἦθος βλέπουν νὰ ἐκδιπλώνεται ἐνώπιόν των ἐπὶ 1 1/2 ὥραν ἐν μακρᾷ ἀναλύσει, ἡ δὲ ἀποδοκιμασία καὶ καταδίκη τῆς διαγωγῆς των ἀφίεται νὰ ὑποδηλωθῇ μόλις ἀμυδρῶς κατὰ τὰ ὀλίγα λεπτὰ τὰ πρὸ τοῦ τέλους τῆς ταινίας.

Τὰ ἀξιότιμα μέλη τοῦ Συλλόγου «Θέαμα καὶ Νεότης», πού ὠργάνωσαν τὴν ἐβδομάδα αὐτὴν, μὲ ἐπληροφόρησαν, ὅτι μετὰ μακρὰς προσπάθειας των ἔλαβον παρὰ τῶν ἀρμοδίων ὑπόσχεσιν ἐπεκτάσεως τῆς ἀπαγορεύσεως εἰσόδου νέων εἰς προβολὴν ἀκαταλλήλων ταινιῶν μέχρι καὶ τοῦ 18ου ἔτους.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἂν γίνῃ κάποτε, οἱ ἐκ τοῦ κακοῦ θεάματος κίνδυνοι τῶν νέων δὲν παύουν. Ἐχομεν τὸ ψυχολογικὸν δεδομένον, ὅτι ἄλλο πρᾶγμα εἶναι χρονικὴ ἡλικία καὶ ἄλλο ψυχολογικὴ ἡλικία, δι' ἕνα μέγαν ἀριθμὸν νέων.

Ἡ φθοροποιὸς ἐπιρροή καὶ μετὰ τὸ 18ον ἔτος θὰ συνεχίζεται, ὅταν μέγας ἀριθμὸς ταινιῶν, πού θὰ βλέπουν οἱ νέοι, θὰ ἔχῃ ὡς ὑπόθεσιν τὸ σεσηπός, τὸ ἄρρωστον, τὸ ἀνώμαλον, τὸ ἠθικῶς ρυπαρόν. Αἱ στατιστικαὶ προβολομένων ταινιῶν εἰς τὴν πατρίδα μας παρουσιάζουν σχεδὸν ἴσον ἀριθμὸν προβολομένων ἀκαταλλήλων films ἔναντι τῶν καταλλήλων. Κατὰ τὰ ἡλεγμένα πρόσφατα στοιχεῖα πού ἔχω συγκεντρώσει, ἀπὸ 1ης Ἰουλίου 1964 μέχρι 30ῆς Ἰουνίου 1965, προβεβλήθησαν εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς κινηματογράφους 595 ταινίαι μεγάλου μήκους, ἐξ αὐτῶν αἱ 295 εἶχον λάβει παρὰ τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς τὸν χαρακτηρισμὸν «ἀκατάλληλοι δι' ἀνηλίκους».

Τὸ κακὸν θὰ παύσῃ, ὅταν δώσωμεν εἰς τοὺς νέους μας ὄχι ἀπλῶς ὑγιὲς θέαμα, ἀλλὰ καὶ περιβάλλον κατὰλληλον καὶ ψυχαγωγίαν καὶ ἀπαντήσεις εἰς τὰς ἀναζητήσεις των καὶ ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τὰς ἐκ τῆς ἐπιτάσεως τοῦ ἀστισμοῦ ψυχικὰς πιέσεις, πού ἐξεθέσαμεν ἐν ἀρχῇ τῆς ὁμιλίας μας.

* *

Ἐπιβάλλεται νὰ δώσωμεν εἰς τοὺς νέους μας ὅλα τὰ μέσα ψυχικῆς βοήθειας πού ζητοῦν, ἵνα λυτρωθοῦν ἐκ τῶν δυσμενῶν ὄρων οἰκισμοῦ καὶ τῶν πειστικῶν βιωμάτων κατὰ τὸν ἐλεύθερον χρόνον των.

Ἡ ἔλλειψις χώρων διὰ τοὺς νέους εἶναι ἀσφυκτικὴ καὶ θὰ ἐπιτείνεται περισσότερον. Ἐνῶ ἤδη ὁ Πλάτων ἐζητεῖ δι' ὅλους τοὺς νέους, εἰς τοὺς Νόμους του «*εὐδρυχώρια*» (βιβλ. 7ον, II), ἡμεῖς σήμερον διὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς των τοὺς παρέχομεν, τόσον εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως ὅσον καὶ εἰς τὰς συνοικίας, τοὺς χώρους μὲ τὰ μηχανικὰ παιγνίδια ὑπὸ τοὺς ποικίλους τίτλους, Σφαιριστήρια, Κλάμπς, Καφέ-Σπόρ, Ψυχαγωγικὰ κέντρα, Flippers κλπ. Ταῦτα εἶναι ἐγκατεστημένα συνήθως εἰς τὰ ὑπόγεια τῶν νέων πολυκατοικιῶν.

Ἐκεῖ θὰ καταφύγῃ καὶ ὁ ἐνωρὶς ὠριμάζων μαθητής, καὶ ὁ ἔφηβος ὁ

διερχόμενος τὸ μεταβατικὸν στάδιον τῆς ἀποφοιτήσεως ἐκ τοῦ σχολείου καὶ τῆς ἐντάξεως εἰς τὸ ἐπάγγελμα, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐργαζόμενος νέος μετὰ τὴν λήξιν τῆς ἐργασίας του.

Πηγαίνουν ἐκεῖ διότι δὲν ἔχουν ἄλλην διέξοδον.

Εἰς ὅλα τὰ κράτη ἀνεγνωρίσθη ὡς ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη τοῦ παρόντος τὸ θέμα: Πῶς θὰ ἀξιοποιήσουν οἱ νέοι τὸν ἐλεύθερον χρόνον των, κατὰ τρόπον εὐχάριστον, ὥστε καὶ νὰ ψυχαγωγῶνται, καὶ νὰ ἐπικοινωνοῦν μεταξὺ των, καὶ νὰ μορφώνωνται, ἕκαστος ὅσον ἐπιθυμεῖ, καὶ νὰ εὐρύνουν τὸν ψυχικὸν των ὀρίζοντα, ἕκαστος ὅσον ἡμπορεῖ.

Διὰ τὴν Ἑλλάδα ἐπιβάλλεται νὰ ἱδρυθοῦν ΚΕΝΤΡΑ ΜΟΡΦΩΤΙΚΑ. Ἐκαστῇ συνοικίᾳ, ἕκαστον προάστιον μεγαλουπόλεως, ἕκαστῃ ἐπαρχιακῇ πρωτεύουσα πρέπει νὰ ἀποκτήσῃ τὸ Μορφωτικὸν τῆς Κέντρον. Ἐνα ὠραῖον οἰκοδόμημα μὲ κήπον - εὐρυχώριον, μὲ αἴθουσαν θεάματος, καταλλήλου διὰ νέους ἀνθρώπους.

Ἔχομεν δὲ σήμερον εἰς τὴν διεθνῇ παραγωγὴν χαρούμενα films διὰ νέους, ποὺ καὶ μορφώνουν καὶ ψυχαγωγοῦν. Εἶναι αἱ ταινίαι, ποὺ ἔχουν ὡς θέμα των τὴν ζωὴν μεγάλων ἐρευνητῶν, μεγάλων ἐπιστημόνων, καλλιτεχνῶν, δημιουργῶν ἐπιχειρήσεων, ἐφευρετῶν, ἡρωϊκῶν προσώπων, ἔχομεν ἱστορικὰ films, γεωγραφικά, περιγραφικά ἡθῶν καὶ ἐθίμων τῶν διαφόρων λαῶν, ἔχομεν μουσικά, ἄλλα περὶ τῶν προόδων τῆς Φυσικῆς, τῆς Ἀστρονομίας, τῆς Βιολογίας, τῆς Ἰατρικῆς καὶ Ὑγιεινῆς, τῆς Τεχνικῆς, ἔχομεν ἀκόμη κωμωδίας μὲ πνεῦμα σπινθηροβόλον ποὺ συναρπάζει, ἔχομεν films προβάλλοντα τὰ ἀριστουργήματα τῶν μεγάλων Μουσείων, τῶν ἀρχαίων Μνημείων καὶ ἄλλα ἀνάλογα.

Αὐτὰ πρέπει νὰ προβάλλωνται εἰς τὴν αἴθουσαν θεάματος ἐνὸς Μορφωτικοῦ Κέντρον. Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὰ films ἓνα μορφωτικὸν κέντρον πρέπει νὰ ἔχῃ ἀκόμη βιβλιοθήκην μὲ ἀναγνωστήριον καὶ μὲ δανεισμὸν βιβλίων, νὰ ὀργανώῃ μουσικὰς ἐκτελέσεις ἐνοργάνου μουσικῆς καὶ χορωδίας, εἰς τὰς ὁποίας νὰ εἶναι δυνατὸν ἐκπαιδευόμενοι νὰ συμμετέχουν καὶ ἐργαζόμενοι νέοι μὲ τάλαντον μουσικόν, πρᾶγμα ποὺ γίνεται μέχρι σήμερον εἰς τὴν Ἑπτάνησον. Θὰ ἔπρεπε ἀκόμη νὰ ὀργανώνωνται cours ξένης γλώσσης, ἀλλὰ καὶ ἄλλα διαφοροποιούμενα cours καὶ διαλέξεις, ἀναλόγως τῶν ἀναζητήσεων τῶν νέων ἐκάστης περιοχῆς. Τέλος νὰ ὀργανώνωνται ἐκδρομαὶ ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ τὴν γνωρίσουν καὶ νὰ τὴν ἀγαπήσουν οἱ νέοι μας, μέχρι τῶν συνόρων, μέχρι τῶν κορυφῶν τῶν βουνῶν τῆς, ὅχι μόνον εἰς plages, ὥστε ἐκ τοῦ θεάματος τῆς Ἑλληνικῆς φύσεως νὰ τοὺς γεννηθοῦν βιώματα μεταφυσικῆς ἀνατάσεως.

Αὐτὰ τὰ Μορφωτικὰ Κέντρα θὰ ἀποβοῦν τόποι συναντήσεως τῶν νέων, γνωριμίας των, ἐξόδου ἀπὸ τὴν μόνωσιν, τονώσεως τῆς ψυχικῆς των ὑγείας.

Διὰ τὴν σωματικὴν ὑγείαν ἔχομεν ἤδη εἰς Πανελλήνιον ἔκτασιν τὸ ἀνά-

λογον μὲ τοὺς ἀθλητικοὺς Συλλόγους, οἱ ὅποιοι βλέπομεν εὐχαρίστως νὰ ἀπλώνωνται καὶ εἰς τοὺς πλεόν ἀπομεμακρυσμένους οἰκισμούς, μὲ ταχύτητα καὶ μὲ πλήρη οἰκονομικὴν αὐτοδυναμίαν. Πρέπει τὸ ἴδιον νὰ γίνη καὶ διὰ τὴν ψυχικὴν ὑγείαν τῶν νέων.

* *

Ἀπευθύνομαι πρὸς Σᾶς τοὺς ἐκπροσώπους τῶν πολιτιστικῶν ὁργανώσεων τῆς Ἑλλάδος, πού μὲ τόσῃ προθυμίᾳ προσήλθατε ἐδῶ ἀπόψε, καὶ πού συνεργάζεσθε μὲ τὸν Σύλλογον «Θέαμα καὶ Νεότης».

Ἐὰν κάμετε τὴν ἀρχὴν νὰ ἰδρύσετε ἔστω καὶ ἓνα τοιοῦτον ἄρτιον Μορφωτικὸν Κέντρον, εἰς μίαν συνοικίαν ὡς ὑπόδειγμα, ἡ ἔμφυτος εἰς τὸν Ἑλληνα τάσις τῆς ἀμίλλης, θὰ συμβάλῃ κατόπιν, νὰ τὸ μιμηθῶν καὶ νὰ τὸ υπερβάλουν αἱ ἄλλαι συνοικίαι καὶ αἱ ἄλλαι ἐπαρχιακαὶ πόλεις, ὅπως συνέβη μὲ τὸ ποδόσφαιρον.

Ὁ θεσμός τῆς χορηγίας εἶναι πανάρχαιος ἐλληνικός. Αὐτὸς ἐπίσης ἐθεμελίωσε καὶ τὰ μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν πολιτιστικὰ ἰδρύματά μας. Ὁ θεσμός αὐτὸς δὲν πρέπει νὰ σβύσῃ οὔτε σήμερον. Χρήματα ὑπάρχουν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅσον ποτὲ ἄλλοτε. Ἐπίσης ὑπάρχουν πρόσωπα πού ἀποχωροῦν θαλερὰ ἀκόμη ἀπὸ τὰ δημόσια ἢ ἰδιωτικὰ καθήκοντά των, καὶ ἀναζητοῦν διεξόδους δράσεως ἀνιδιοτελοῦς.

Ὑπάρχουν τέλος πρόσωπα, τὰ ὅποια τὸ προῖον τῶν μόχθων ὀλοκλήρου τῆς ζωῆς των θὰ τὸ διέθετον μὲ προθυμίαν δι' ἓνα ἀνώτερον σκοπὸν καὶ ὄχι διὰ ματαιοδοξίας. Τὸ τελευταῖον τοῦτο πράττουν συνήθως, ἐπειδὴ δὲν τοὺς ἠνοίχθησαν ἄλλοι δρόμοι πρὸς ἀνωτέρους σκοπούς.

Εἶναι πράγματι κατὰ τὸ ἀνώτατον νὰ βοηθήσωμεν τοὺς νέους, ὥστε νὰ ἀπαρτιώσουν τὴν προσωπικότητά των, νὰ ἀποφύγουν κινδύνους, νὰ εὐρύνουν ὁρίζοντας καὶ νὰ στερεώσουν τὴν ψυχικὴν των ὑγείαν.

Ἡ συνισταμένη τῆς ψυχικῆς ὑγείας τῶν νέων ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει εἶναι ἐκείνη, πού θὰ ἀποτελέσῃ τὸν ἐθνικὸν μας δυναμισμόν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΠΕΤΣΙΕΡΗΣ